

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ RƏYASƏT HEYƏTİ

Q Ə R A R

№ 9/4

Bakı şəhəri

18 aprel 2018-ci il

Akademik Mahmud Kərimovun

70 illik yubileyi haqqında

2018-ci il oktyabrın 18-də bərk cisimlərdə elektron və molekulyar proseslərin elmi əsaslarının yaradılması, bərk cisimlərdə radiasiya effektləri, radiasiya təhlükəsizliyi, radioekologiya və radiasiya materialşünaslığı sahəsində görkəmli alim, AMEA-nın sabiq prezidenti akademik Mahmud Kərim oğlu Kərimovun anadan olmasının 70 illiyi tamam olacaq. Akademik Mahmud Kərimov 1948-ci il oktyabr ayının 18-də Ermənistan Respublikasının Yerevan şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1971-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsini bitirmişdir. 1973-cü ildə AEA-nın Fizika İnstitutunda mühəndis kimi əmək fəaliyyətinə başlamış, 1974-2001-ci illərdə Radiasiya Tədqiqatları Sektorunda kiçik elmi işçi, böyük elmi işçi, elmi katib, laboratoriya rəhbəri və 1984-cü ildən 2001-ci ilədək Radiasiya Tədqiqatları Sektorunun direktoru vəzifəsində çalışmışdır. 1979-cu ildə fizika-riyaziyyat elmləri üzrə namizədlik, 1989-cu ildə doktorluq dissertasiyasını müdafiyyə etmiş, 2000-ci ildə professor elmi adını almışdır. 2001-ci ildə AMEA-nın həqiqi üzvü və AMEA-nın prezidenti seçilmişdir.

İlk elmi məqaləsini tələbə ikən SSRİ EA-nın "Оптика и спектроскопия" jurnalında çap etdirən Mahmud Kərimov tərəfindən ilk dəfə olaraq polimer dielektrlərdə güclü elektrik sahəsinin təsiri ilə baş verən elementar elektron və molekulyar proseslər tədqiq edilmişdir ki, bu da materialların xassələrinin elektrik sahəsi ilə idarə edilməsinə yollar açmış və polimer dielektrlərin elektrik köhnəlməsi və dağılması mexanizmlərini aydınlaşdırmışdır. Onun yaradıcılığında əhəmiyyətli yerlərdən birini də şüalanma və elektrik sahəsinin təsirləri ilə oksid dielektrlərdə nöqtəvi defektlərin yaranma mexanizmi və kinetikasının tədqiqi təşkil edir. Bu tədqiqatlar suyun radiasiya və plazma katalitik parçalanması proseslərində şüalanma enerjisinin kimyəvi enerjiyə çevrilməsi kimi aktual problemlərlə sıx əlaqədardır. Mahmud Kərimov tərəfindən ilk dəfə aşkar edilmiş elektrik

sahəsi ilə stimullaşdırılan termolüminessensiya effekti polimerlərdə molekulyar dinamikasının və müxtəlif halların energetik xüsusiyyətlərinin aşkar edilməsində böyük əhəmiyyət kəsb edir. Onun tərəfindən yaradılmış polimer dielektrlərdə güclü lokal elektrik sahə oblastlarının spin-zond diaqnostika metodu polimer izolyatorların davamlılığının proqnozlaşdırılmasında, onlarda həcmi yüklərin formalaşması və toplanması proseslərinin tədqiqində mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Elektron paramaqnit rezonansı sahəsində yüksək hazırlıqlı mütəxəssis olan Mahmud Kərimov bu tədqiqat metodunu fizika, kimya və biologiyanın müxtəlif məsələlərinin həllinə uğurla tətbiq etmişdir. O, müxtəlif tip bərk maddələrə ionlaşdırıcı şüaların təsirini, bu şüaların təsiri altında yarımkeçirici, polimer, dielektrik maddələrin fiziki və fiziki-kimyəvi xassələrində baş verən dəyişikliklər, onların qanunauyğunluqları kompleks şəkildə tədqiq edilmişdir. Sürətləndirilmiş elektronların yarımkeçirici materiallara və cihazlara (diod, tranzistor və s.) təsiri öyrənilmiş, kosmik fəza faktorlarının təsiri şəraitində işləyən cihazların radiasiyaya davamlılığı problemləri araşdırılmışdır.

Akademik Mahmud Kərimov müntəzəm olaraq elmi konfranslarda, simpoziumlarda və seminarlarda iştirak edirdi. O, 300-dən çox elmi əsərin və bir sıra ixtiraların müəllifi olmuşdur. Onun elmi nəticələrinə elmi ədəbiyyatda çoxsaylı istinadlar vardır.

Akademik Mahmud Kərimovun bir alim, ictimai xadim, yorulmaz elm təşkilatçısı kimi fəaliyyəti çoxşaxəli idi. O, Azərbaycan hökumətinin Birləşmiş Nüvə Tədqiqatları (Dubna şəhəri) İnstitutunda Səlahiyyətli Nümayəndəsi, Gürcüstan və Qazaxıstan Milli Elmlər Akademiyasının fəxri üzvü, Elmi Əlaqələndirmə və Texnologiya Şuralarının sədri, Qaradəniz İqtisadi Əməkdaşlıq ölkələri Akademiyalarının Prezidentlər Şurasının üzvü idi. O, həmçinin Heydər Əliyev adına mükafat, təhsil, heraldika komissiyasının, Heydər Əliyev fondunun Himayəçilər Şurasının, Dövlət Neft Fondunun Müşahidəçilər Şurasının üzvü idi.

Akademik Mahmud Kərimov ölkəmizi AEBA, NATO, YUNESKO kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda layiqincə təmsil edirdi. Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının İdarə Heyətinin sədri kimi o, ümummilli lider Heydər Əliyevin bu istiqamətdə strateji xəttini uğurla həyata keçirirdi.

Respublikamızda elmin inkişafı, elmi kadrların hazırlanması, elmin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində göstərdiyi xidmətlər dövlətimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilmiş, akademik Mahmud Kərimov "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunmuşdur.

Akademik Mahmud Kərim oğlu Kərimovun elmi, ictimai və təşkilati fəaliyyətini, Fizika-Riyaziyyat və Texnika Elmləri Bölməsini vəsatətini nəzərə alaraq Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti **QƏRARA ALIR:**

1. AMEA-nın Radiasiya Problemləri İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü

Oqtay Səmədova tapşırılsın ki, akademik Mahmud Kərim oğlu Kərimovun 70 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq elmi konfrans keçirilsin.

2. AMEA Rəyasət Heyəti aparatının İctimaiyyətlə əlaqələr və elmin populyarlaşdırılması idarəsinin rəisi Zülfüqar Fərzəliyevə tapşırılsın ki, akademik Mahmud Kərim oğlu Kərimovla bağlı materialların kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılması təmin edilsin.
3. Qərarın icrasına nəzarət AMEA-nın Fizika-Riyaziyyat və Texnika Elmləri Bölməsinin akademik-katibi, akademik Nazim Məmmədova tapşırılsın.

AMEA-nın prezidenti

akademik Akif Əlizadə

AMEA-nın akademik-katibi

akademik Rasim Əliyev

